

Tadeusz Jan Murzyn

Kolarski "Bieg Dookoła Województwa Warszawskiego"

Pierwszy drogowy wieloetapowy wyścig kolarski w Polsce 14 - 16 sierpnia 1925 r.

Przyczynek do historii polskiego kolarstwa.

Kolarstwo w pierwszych latach po odzyskaniu przez Polskę niepodległości należało do tych dyscyplin sportowych, który miały ugruntowane struktury organizacyjne sięgające czasów zaborów. Na zjeździe organizacyjnym 27 czerwca 1920 r. w Warszawie powołano Związek Polskich Towarzystw Kolarskich, który z dniem 1 stycznia 1938 roku przemianowano na Polski Związek Kolarski.

W 1925 r. zamierzano po raz pierwszy zorganizować wieloetapowy bieg kolarski "Dookoła Polski" wzorowany na wyścigu "Tour de France." Jednakże z powodu braku doświadczenia w organizacji tego typu przedsięwzięcia, a także zgromadzenia odpowiedniej ilości funduszy na organizację i stosowne nagrody dla zawodników, zamiar wieloetapowego wyścigu drogowego Dookoła Polski odłożono na później - jak wiemy ostatecznie projekt zrealizowano w 1928 r. Mimo wszystko zapał i chęć zebrania na przyszłość doświadczenia spowodował, że w niecały miesiąc od podjęcia przymiarki co do zorganizowania w Polsce kolarskiej imprezy wieloetapowej postanowiono, zmobilizować środowisko i zdobyć niezbędne praktyki podczas trzyetapowego wyścigu nazwanego "Bieg Kolarski Dookoła Województwa Warszawskiego".

W dniu 3 sierpnia 1925 r. ukonstytuował się komitet organizacyjny wyścigu na czele z inż. Kazimierzem Pawińskim - wiceprezesem Związku Polskich Towarzystw Kolarskich. Członkami komitetu byli: dr Jan Gebethner, F. Goetel, M. Strzelecki, J. Walczak, H. Muszkiet-Królikowski, M. Żółtowski, T. Grabowski, A. Jabłczyński, E. Walter, I. Szmorliński, S. Malicki, R. Lange, J. Jankowski, F. Wojtkiewicz i St. Janik. Kierownikiem biegu został kapitan Feliks Wojtkiewicz z Warszawskiego Towarzystwa Cyklistów, któremu pomagali inni członkowie WTC. Pomoc techniczną zawodów sprawowały firmy rowerowe: S. Lipiński, Fr. Zawadzki, B. Wahren i W. Rokosz. Nagrody honorowe zostały ufundowane przez redakcje czasopism: "Stadionu", "Przeglądu Sportowego" oraz "Ekspressu Porannego" a także przez Warszawski Oddział Wojewódzkiego Towarzystwa Obrony Przeciwgazowej.

Pierwszy kolarski Bieg Dookoła Województwa Warszawskiego zaczynał się i kończył na torze kolarskim Dynasy w Warszawie, a miastami etapowymi były: Łowicz i Puławy.

W dniu 14 sierpnia 1925 r. do trzy etapowego wyścigu po Mazowszu, Ziemi Radomskiej i Lubelszczyźnie ze zgłoszonych 46 kolarzy wystartowało 42 zawodników. Byli to kolarze będący członkami Stowarzyszeń a także osoby jeszcze niezrzeszone, którzy na ten wyścig przybyli z następujących miast: Lwowa, Brześcia nad Bugiem, Krakowa, Łodzi, Poznań, Pabianic, Warszawy oraz zawodnicy z regionu Górnego Śląska.

Uczestnicy I Biegu Dookoła Województwa Warszawskiego - od lewej drugi - J. Lange, trzeci - T. Bartodziejewski. B. Tuszyński. 60lat Tour de Pologne.

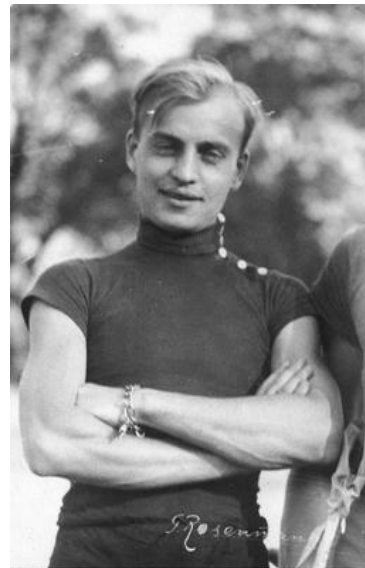
Trasa pierwszego etapu liczyła 215 kilometrów i wiodła przez następujące miasta: Nowy Dwór Mazowiecki, Zakroczym, Płońsk, Płock, Gostynin i Kutno. Na metę pierwszego etapu w Łowiczu w pierwszej grupie przyjechało dwunastu zawodników. Zwyciężył Henryk Chyłko z Cracovii, który przyjechał na metę po 9 godzinach i 25 minutach. Tuż za nim kolejne miejsca zajęli: Józef Lange - Warszawskiego Towarzystwa Cyklistów, Alfred Roman Garley z Cracovii, Edward Blau z Towarzystwa Cyklistów Warszawskich w Łodzi, Tadeusz Bartodziejewski z WTC, R. Szenrok z PTC Pabianice, Serafin Ziembicki - Towarzystwo Kolarsko-Sportowe w Brześciu n/ Bugiem, Tadeusz Gabrych - TCW Łódź, Julian Popowski - niestowarzyszony z Warszawy, Stanisław Gronczewski (Stryjo) - WTC, Kostrzębski ze Lwowa, Marczewski z Łodzi). Po upływie 12 minut i więcej kolejne miejsca na tym etapie zajęli: Marian Blicharski AZS Lwów, Fryderyk Serbeński ze Lwowa, Józef Wroński z Cracovii, Zydek - Górny Śląsk, Kazimierz Krzemiński z AZS Lwów, Karpiński z TCW Łódź, Ludwik Kamiński z WTC, Feliks Więcek - niestowarzyszony Brześć n/ Bugiem, Wesołowski - niestowarzyszony Warszawa, Wodzyński - niestowarzyszony Warszawa, Pandrowski ze Lwowa, Fotzik i Fizia - reprezentanci Górnego Śląska, Kazimierz Radwan - niestowarzyszony z Warszawy, Miller z Łodzi, oraz Bestry, Dolosa i Wysocki - wszyscy trzej z Poznania. Ponadto listę, którzy dojechali do Łowicza uzupełniali zawodnicy z Górnego Śląska: Szewerda, Adamek, Weber, Vorreiter i Szoftyszek.

Do drugiego etapu liczącego 202 km na startcie w Łowiczu stawiło się 35 zawodników a na metę w Puławach dotarło 27 kolarzy. Kolarze przejeżdżali trasą przez Łyszkowice, Skierniewice, Rawę Mazowiecką, Nowe Miasto, Odrzywół, Klwów, Przytyk, Radom, Zwolen. Etap ten wygrał S. Ziembicki z Brześcia nad Bugiem o "pół koła" przed Oswaldem Millerem z Łodzi oraz Blicharskim ze Lwowa. Czwarty na mecie J. Lange stracił do zwycięzcy 15 minut. Kolejne miejsca w pierwszej piętnastce na tym etapie zajęli: Więcek, Blau, Gronczewski, Radwan, Chyłko, Pandrowski, Szenrok, Bartodziejewski, Duszyński, Kamiński, Karpiński - ten ostatni stracił do zwycięzcy etapu prawie dwie godziny. Suma czasów po dwóch etapach dała Ziembickiemu przodownictwo w wyścigu o 14 minut przed J. Lange.

Do ostatniego trzeciego etapu z Puław do Warszawy wystartowało 27 kolarzy. Trasa tego etapu miała długość 233 km i przebiegała przez Kurów, Ryki, Garwolin, Kołbiel, Stojadła, Stanisławów, Łochów, Wyszaków, Niegów, Radzymin, Marki. Ton walce o końcowe zwycięstwo oprócz Langego i Ziembickiego kolejno nadawali: Gronczewski, Blicharski, Chyłko i Miller. Lider po dwóch etapach Ziembicki w wyniku kilku "złapanych gum" na 60 kilometrów przed metą w Warszawie tracił dotychczasową przewagę i ponadto miał już 10 minut straty do będącego w ucieczce J. Langego. Ostatecznie na mecie w Warszawie, jako pierwszy zameldował się Bartodziejewski, który wyprzedził Millera, Szenroka, Langego i Gronczewskiego. Bieg Dookoła Województwa Warszawskiego ukończyło 22 zawodników. Wśród zawodników, którzy nie ukończyli tego wyścigu znalazł się Feliks Więcek zwycięzca Pierwszego Kolarskiego Biegu Dookoła Polski nazywanego też wyścigiem Tour de Pologne.

J. Lange zwycięzca I-szego BDWW, za nim stoi trener K. Kamiński. B. Tuszyński. 60 lat Tour de Pologne.

Józef Lange ok. 1926 r. Foto ze zbiorów NAC.

Pierwszym zwycięzcą trzy etapowego szosowego wyścigu kolarskiego zorganizowanego w Polsce został Józef Lange z WTC Warszawa, który dystans 659 km przejechał w czasie 28 godzin 23 minut 30 sekund. Drugi w klasyfikacji generalnej Blicharski z AZS Lwów stracił do zwycięzcy 8 minut 30 sekund a trzecie miejsce ostatecznie zajął Ziembicki, który stracił do Langego 17 minut 30 sekund. Na kolejnych miejscach zawody

ukończyli: Gronczewski z WTC Warszawa, Chyłko z Krakowa, Popowski z Warszawy, Szenrok z Pabianic, Bartodziejewski z Warszawy, Miller i Gabrych obaj z Łodzi, Pandrowski i Krzemiński obaj z Lwowa, Fizia z Górnego Śląska, Kamiński z Warszawy, Wroński z Krakowa, Radwan i Duszyński - obaj z Warszawy, Szeverda z Górnego Śląska, Dolosa z Poznania, Karpiński z Łodzi, Fotzik z Górnego Śląska i Wesołowski z Warszawy.

Zwycięzca Biegu Dookoła Województwa Warszawskiego J. Lange, jako nagrodę otrzymał żeton złoty Polskiego Związku Towarzystw Kolarskich, a także statuetkę ufundowaną przez redakcję „Expressu Porannego”. Ponadto zwycięzca wyścigu otrzymał złoty zegarek dar S. Lipińskiego i statuetkę ofiarowaną przez członków WTC, oraz papierošnicę dar Towarzystwa Obrony Przeciwigazowej. Drugi zawodnik zawodów - Blicharski otrzymał żeton PZTK i rower wyścigowy od firmy Wahren. Trzeci w klasyfikacji generalnej - Ziębicki, jako nagrodę otrzymał od firmy Zawadzkiego rower wyścigowy, ponadto także temu zawodnikowi firma Zawadzkiego przekazała drugi rower za zwycięstwo na etapie do Puław. Czwarty w klasyfikacji generalnej Gronczewski otrzymał żeton PZTK i paterę ofiarowaną przez redakcję „Przeglądu Sportowego”. Piąty po etapach - Chyłko otrzymał żeton PZTK i podarowany przez Juliana Osińskiego żeton, oraz za zwycięstwo na I etapie żeton ze złotego kruszcu ofiarowany przez Wincentego Wabia-Wabińskiego. Puchar Tygodnika Ilustrowanego "Stadion" otrzymał Bartodziejewski za zwycięstwo na ostatnim etapie Puławy - Warszawa. Natomiast pięciu ostatnich zawodników klasyfikacji generalnej, otrzymało dar firmy „Vital” - 20 butelek płynu do masowania.

W następnym roku w dniach 10 -12 września odbył się wzorowany na Biegu Dookoła Województwa Warszawskiego wyścig kolarski Dokoła Województwa Krakowskiego. Imprezę liczącą 564 kilometry zorganizował Krakowski Klub Cyklistów i Motorzystów. Był to trzy etapowy wyścig, na starcie, którego stanęło siedmiu zawodników a zawody ukończyło sześciu kolarzy. W ogólnej klasyfikacji zwyciężył Kazimierz Duszyński, przed Fryderykiem Serbeńskim z Lwowskiego Towarzystwa Kolarskiego.

Bibliografia:

B. Tuszyński. 60 lat Tour de Pologne. Warszawa 1989.

B. Tuszyński. 100 lat Warszawskiego Towarzystwa Cyklistów. Warszawa 1986.

"Gazeta Poranna" 1925 nr: 221, 225.

"Kurjer Warszawski" 1925 nr: 215, 218, 224, 229.

"Polska Zbrojna" 1925 nr: 222, 224.

"Robotnik" 1925, nr: 213, 224.

"Stadion" 1925, nr 033, 34, 36.

Jaktorów, 21 czerwca 2017 r.

Tekst na prawach maszynopisu.